

**ГРОМАДСЬКА РАДА
ПРИ
МІНІСТЕРСТВІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
(Мінекономрозвитку України)**

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 253-50-49, факс 226-23-17, e-mail: grada@me.gov.ua

Вих. №01/2017-38/02

Від 11 липня 2017 р.

**Голові Комітету з питань
правової політики і правосуддя
Верховної Ради України
пану Князевичу Р.П.**

*Зауваження та рекомендації щодо
ряду потенційно негативних для економіки
України норм положень, викладених у
проекті Закону України «Про внесення змін
до Господарського процесуального кодексу
України, Цивільного процесуального кодексу
України, Кодексу адміністративного судочинства
України та інших законодавчих актів»
№6232 від 23.03.2017 року*

Шановний Руслане Петровичу!

Турбуючись про інвестиційну привабливість та економічне зростання України, даним листом звертаємо Вашу увагу і просимо в подальшій регламентній діяльності фракцій та комітетів Верховної ради України щодо проекту закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» №6232 від 23.03.2017 року (далі – законопроект №6232) врахувати рекомендації від Громадської ради при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України (далі – Громадська рада) щодо ряду потенційно негативних для економіки України норм, які містить законопроект №6232 (див. додатки №1, №2).

Громадська рада в цілому погоджується із зауваженнями до законопроекту №6232, викладеними та оприлюдненими на сайті Верховної Ради України у Висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради України.

Керуючись судовою практикою, правом аналогії та законами логіки, - Громадська рада звертає Вашу увагу на потенційно негативні економічні наслідки для держави України положень законопроекту №6232 на підставі нових форм «правового свавілля» побудованих на відсутності логіки «внутрішнього переконання суддів», нав'язування сторонам господарського процесу обов'язковості залучення для представництва адвоката, введення нерегламентованого права арешту активів суб'єкта господарювання у формі запобіжних заходів без повідомлення такого суб'єкта господарювання, «новими» формами обмеження доступу до касаційної інстанції.

Громадська рада наполегливо рекомендує внести зміни до проекту положень Господарського процесуального кодексу України, а саме до статей: 6. "Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система", 9. "Гласність судового процесу", 10. "Відкритість інформації щодо справи", 11. "Мова господарського судочинства", 14. "Змагальність сторін", 17. "Правнича допомога", 22. "Юрисдикція господарських судів щодо кількох пов'язаних між собою вимог", 31. "Виключна підсудність справ", 33. "Визначення складу господарського суду", 36. "Підстави для відводу судді", 38. "Підстави для відводу секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача, сурдоперекладача", 40. "Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу", 41. "Наслідки відводу суду (судді)", 44. "Неприпустимість зловживання процесуальними правами", 45. "Процесуальна правоздатність та процесуальна дієздатність", 46. "Сторони в судовому процесі", 57. "Участь у справі представника", 59. "Особи, які можуть бути представниками", 68. "Особи, які не можуть бути допитані як свідки", 71. "Експерт з питань права", 73. "Перекладач", 74. "Докази", 75. "Обов'язок доказування і подання доказів", 85. "Судові доручення щодо збирання доказів", 87. "Оцінка доказів", 89. "Заява свідка", 91. "Письмове опитування учасників справи в якості свідків", 92. "Письмові докази", 94. "Речові докази", 99. "Вимоги до висновку експерта", 101. "Ухвала про призначення експертизи", 104. "Проведення експертизи", 125. "Попереднє визначення суми судових витрат", 126. "Забезпечення та попередня оплата судових витрат", 130. "Розподіл судових витрат", 131. "Розподіл витрат у разі визнання позову, закриття провадження у справі або залишення позову без розгляду", 138. "Заходи забезпечення позову", 141. "Розгляд заяви про забезпечення позову", 142. "Зустрічне забезпечення", 145. "Виконання ухвали про забезпечення позову", 164. "Ціна позову", 184. "Порядок проведення підготовчого засідання", 214. "Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків", 221. "Таємниця нарадчої кімнати", 273. "Порядок розгляду апеляційної скарги, що надійшла до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи", 288. "Право касаційного оскарження", 294. "Відмова у відкритті касаційного провадження", 309. "Повноваження суду касаційної інстанції", 320. "Повернення справ".

Також, з метою дотримання конституційних прав і свобод людини та створення гарантій для судового захисту в Україні, - Громадська рада наполегливо рекомендує додати до проекту положень Господарського процесуального кодексу України:

1) РОЗДІЛ Х "СЕРВІСИ СУДУ", що включає статті 373 "Інформаційно-телекомунікаційна система", 374 "Електронна система "Персональний онлайн кабінет"", 375 "Бібліотека загального доступу", 376 "Методологічне забезпечення роботи суду";

2) РОЗДІЛ XI "СУД ПРИСЯЖНИХ", що включає статтю 377 "Суд присяжних".

Нав'язування суспільству у ряді положень проекту Цивільного процесуального кодексу України обов'язкового залучення для представництва адвоката викликає громадське обурення і стурбованість потенційно негативними економічними та соціальними наслідками. З метою недопущення «рейдерства» у формі «визнання необґрунтованими активів» та створення гарантій інвестиційної привабливості а не підміною «новими» формами не доступу до правосуддя у формі права на представництво, обмеження доступу до касаційної інстанції тощо, - наполегливо вимагаємо внести зміни до проекту положень Цивільного процесуального кодексу України, а саме до статей: 7. "Гласність судового процесу", 8. "Відкритість інформації щодо справи", 9. "Мова цивільного судочинства", 12. "Змагальність сторін", 14. "Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система", 16. "Правнича допомога", 20. "Справи, що відносяться до юрисдикції загальних судів", 34. "Визначення складу суду", 37. "Підстави для відводу судді", 39. "Підстави для відводу секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача, сурдоперекладача", 41. "Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу", 42. "Наслідки відводу суду (судді)", 45. "Неприпустимість зловживання процесуальними правами", 47. "Цивільна процесуальна правоздатність", 48. "Цивільна процесуальна дієздатність", 49. "Сторони", 59. "Участь у справі представника", 61. "Особи, які можуть бути представниками", 62. "Особи, які не можуть бути представниками", 71. "Особи, які не можуть бути допитані як свідки", 74. "Експерт з питань права", 76. "Перекладач", 77. "Докази", 88. "Судові доручення щодо збирання доказів", 90. "Оцінка доказів", 92. "Виклик свідка", 94. "Письмове опитування учасників справи в якості свідків", 96. "Письмові докази", 98. "Речові докази", 101. "Електронні докази", 103. "Вимоги до висновку експерта", 105. "Ухвала про призначення експертизи", 109. "Проведення експертизи", 135. "Попереднє визначення суми судових витрат", 136. "Забезпечення та попередня оплата судових витрат", 143. "Розподіл витрат у разі визнання позову, закриття провадження у справі або залишення позову без розгляду", 154. "Розгляд заяви про забезпечення позову", 158. "Виконання ухвали про забезпечення позову", 158. "Виконання ухвали про забезпечення позову", 199. "Порядок проведення підготовчого засідання", 235. "Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків", 246. "Таємниця нарадчої кімнати", 275. "Справи, що розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження", 292. "Визнання необґрунтованими активів", 293. "Правові наслідки визнання активів необґрунтованими", 390. "Право касаційного оскарження", 395. "Відкриття касаційного провадження у справі", 423. "Повернення справ".

З метою дотримання конституційних прав і свобод людини та створення гарантій для доступу та ефективного судового захисту в Україні, Громадська рада також наполегливо рекомендує додати до проекту положень Цивільного процесуального кодексу України:

1) РОЗДІЛ XII "СЕРВІСИ СУДУ", що включає статті: 503 "Інформаційно-телекомунікаційна система"; 504 "Електронна система "Персональний он-лайн кабінет""; 505 "Бібліотека загального доступу"; 506 "Методологічне забезпечення роботи суду";

2) РОЗДІЛ XIII "СУД ПРИСЯЖНИХ", що включає статтю 507 "Суд присяжних".

Виключно громадське обурення викликає обмеження права представництва в адміністративних процесах у формі нав'язування суспільству, органам виконавчої влади та самоврядування обов'язковості залучення для представництва адвоката. Зокрема, Громадська рада вважає зазначену норму права, в першу чергу, некоректною для платників України та наполегливо вимагає внести зміни до проекту положень Адміністративного процесуального кодексу України, а саме до статей: 9. "Змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі, 10. Гласність судового процесу", 16. "Правнича допомога при вирішенні справ в адміністративному суді", 18. "Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система", 36. "Підстави для відводу (самовідводу) судді", 38. "Підстави для відводу (самовідводу) секретаря судового засідання, експерта, спеціаліста, перекладача", 40. "Порядок вирішення заявленого відводу та самовідводу", 45. "Неприпустимість зловживання процесуальними правами", 46. "Сторони", 55. "Участь у справі представника", 57. "Особи, які можуть бути представниками", 66. "Особи, які не можуть бути допитані як свідки", 69. "Експерт з питань права", 71. "Перекладач", 72. "Поняття доказів", 77. "Обов'язок доказування", 83. "Судові доручення щодо збирання доказів", 90. "Оцінка доказів", 94. "Письмові докази", 96. "Речові докази", 99. "Електронні докази", 101. "Вимоги до висновку експерта", 106. "Проведення експертизи", 154. "Порядок розгляду заяви про забезпечення позову", 156. "Виконання ухвали про забезпечення позову", 181. "Порядок проведення підготовчого засідання", 216. "Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків", 228. "Таємниця нарадчої кімнати", 328. "Право на касаційне оскарження", 334. "Відкриття касаційного провадження", 360. "Повернення адміністративної справи", 361. "Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами".

Керуючись положеннями Конституції України, також наполегливо рекомендуємо додати до проекту положень Кодексу адміністративного судочинства України:

1) РОЗДІЛ VI "СЕРВІСИ СУДУ", що включає статті: 392 "Інформаційно-телекомунікаційна система", 393 "Електронна система "Персональний он-лайн кабінет""; 394 "Бібліотека загального доступу", 395 "Методологічне забезпечення роботи суду",

2) РОЗДІЛ VII "СУД ПРИСЯЖНИХ", що включає статтю 396 "Суд присяжних".

Громадська рада особливо стурбована можливістю втілення в Україні найгіршої судової світової практики, що була розкритикована восени 2016

року на спеціалізованій міжнародній конференції Всесвітньої організації інтелектуальної власності та має за метою узурпувати суддівське «внутрішнє переконання» без суду присяжних, без права на апеляцію та з обмеженням права на касаційне оскарження лише в одному на всю України суді з назвою «Вищий суд з питань інтелектуальної власності», який за нормами законопроекту №6232 має в своєму процесі керуватися виключно положеннями Господарського процесуального кодексу.

Громадська рада вважає, що Вищий суд з питань інтелектуальної власності має бути створений, як окремий системний суд, що:

- 1) включає в себе п'ять окружних судів першої інстанції;
- 2) є судом апеляційної інстанції, де оскаржуються рішення судів першої інстанції.

Верховний суд має стати судом касаційної інстанції для рішень Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

Процесуальне судочинство в системі Вищого суду з питань інтелектуальної власності має бути визначено в окремому процесуальному кодексі, норми проекту якого оприлюднено Громадською радою та в т.ч. було доведено до Комітету з питань правової політики і правосуддя Верховної Ради України та до Адміністрації Президента України (відгук на який див. у додатку №3 до цього листа).

Громадська рада повністю підтримує викладені висновки Головного науково-експертного управління Верховної Ради України з огляду на те, що не всі права інтелектуальної власності можуть бути використанні у сфері господарювання та на те, що норми законопроекту №6232 не узгоджуються як з предметною, так і з суб'єктною юрисдикцією господарських судів. (див. положення статті 21 проекту ГПК). Далеко не всі майнові права інтелектуальної власності можуть бути використані та використовуються в господарській діяльності на підставі статусу суб'єкта підприємницької діяльності. Фізичній особі власнику майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності для того, щоб отримати винагороду не обов'язково ставати суб'єктом підприємницької діяльності. Але за норм законопроекту №6232 стає невідомим за якою юрисдикцією процесуального судочинства (цивільною, адміністративною, кримінальною) має бути реалізовано його право на звернення до суду в разі порушення прав інтелектуальної власності (як майнових, так і не майнових).

Якщо знову продовжуватиме існувати колізія суддівських рішень відносно того, що без факту авторства, визначеного за цивільним судочинством, можна піддати під сумнів будь-яка рішення прийняте в рамках господарського або адміністративного судочинства, - то законопроект №6232 в контексті прав інтелектуальної власності означатиме, що **Україна знову отримує «правові граблі», на які вже наступала.**

З метою гармонізації українського законодавства із законодавством Європейського Союзу та враховуючи потреби суспільної довіри до інституту судового захисту, також пропонуємо синхронізувати розгляд законопроекту

№6232 з проектом Закону України «Про електронні довірчі послуги» №4685 від 17.05.2016 р.

Громадська рада вважає, що Україна потребує нових процесуальних сервісів «електронного суду» (див. додатки №1, №2).

Підсумовуючи викладене вище, сподіваємось, що рекомендації Громадської ради будуть не лише почуті, а й реалізовані в нормах процесуального судочинства.

Також, керуючись правом аналогії до створеного при Комітеті податкової та митної політики Верховної Ради України інституту громадської ради, - будемо вдячні за інформацію про можливість та процедури створення подібного інституту при Комітеті з питань правової політики і правосуддя Верховної Ради України.

Додатки до даного листа надсилаються виключно у вигляді електронних файлів. Для зручності в подальшому спілкуванні даний лист з додатком дублюється у формі електронних файлів, що надсилаються на адресу електронної поштової скриньки Відділу документального забезпечення Голови Верховної Ради України (bielashova@rada.gov.ua) та на адресу електронної поштової скриньки секретаріату Комітету з питань правової політики і правосуддя Верховної Ради України (venger@rada.gov.ua)

Додатки:

- 1) Порівняльна таблиця пропозицій від Громадської ради до проекту закону України "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів" №6232 від 23.03.2017 року" – на 218-ти стор. (в т.ч. надсилається у формі електронного файлу на адресу електронних поштових скриньок: bielashova@rada.gov.ua та venger@rada.gov.ua).
- 2) Порівняльна таблиця пропозицій від Громадської ради щодо прав інтелектуальної власності та питань судочинства до проекту закону України "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів" №6232 від 23.03.2017 року" – на 21-ти стор. (в т.ч. надсилається у формі електронного файлу на адресу електронних поштових скриньок: bielashova@rada.gov.ua та venger@rada.gov.ua).
- 3) Копія листа від Адміністрації Президента України з подякою на адресу Громадської ради щодо напрацювань законопроекту стосовно процесуальних питань Вищого суду з питань інтелектуальної власності – на 2-х стор. (в т.ч. надсилається у формі електронного файлу на адресу електронних поштових скриньок: bielashova@rada.gov.ua та venger@rada.gov.ua).

З повагою,

**Голова Громадської
Ради**

О.І. Платонов